

22.1.2025

Kaupan liiton ehdotukset EU-tasoisien sääntelyn sujuvoittamisesta ja hallinnollisen taakan keventämisestä

1. Paremman sääntelyn periaatteet

EU-tasoisessa sääntelyssä tulisi noudattaa seuraavia paremman sääntelyn periaatteita:

- **Vähintään 24 kk siirtymäajat** uusille velvoitteille, jotta muutokset voitaisiin huomioida kaupan hankintaprosessissa riittävän aikaisin. (esim. ekosuunnitteluasetuksen myymättömien tavaroiden hävityskielto ja kemikaalilainsäädännön delegoidut säädökset). Tämän tärkeää, sillä kaupan alan yritykset tilaavat tuotteet usein 1,5–2 vuotta etukäteen, ja myös myymättä jääneitä tuotteita tulee voida myydä myös seuraavana myyntisesonkina.
- **Toimijoiden ohjeistukseen pitää panostaa etupainotteisesti.** Monimutkaisen vaatimuksen ei pitäisi tulla voimaan, jos sen noudattamisen edellyttämiä ohjeita ei ole (esim. REACH-rajoitukset, metsäkatoasetus)
- **Vaikutustenarviointien toteuttaminen** myös merkittävien muutosehdotusten osalta, jos alkuperäiseen komission ehdotukseen ollaan tekemässä yritysten kilpailukykyyn ja toimintaedellytyksiin vaikuttavia muutoksia. Nykyisin kolmikantaneuvotteluissa syntyneestä lainsäädännön kompromissista ei laadita vaikutustenarvioita, vaikka muutokset esitettyyn lainsäädäntöön olisivat merkittäviä.
- **Yksi sisään, yksi ulos** -periaatetta seurataan politiikkatoimissa aina kun mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tavoitteena on yritysten hallinnollisen taakan tosiasiallinen vähentäminen tavalla, joka kohtelee toimialoja ja yrityksiä tasapuolisesti.
- **Tavoite raportointivelvollisuuksien vähentämisestä (25 prosentilla) ymmärretään laajasti** siten, ettei kohteeksi oteta vain viranomaisraportointia, vaan laajemmin sidosryhmille lain mukaan kerrottavat tiedot, esimerkiksi kuluttajansuojalainsäädännön moninkertaiset tiedonantovelvoitteet.

2. Valmistelussa oleva sääntely

Helpoin tapa keventää yritysten hallinnollista takkaa on huomioida sääntelyn sujuvoittamisen, hallinnollisen taakan vähentämisen ja norminpurun näkökulmat valmistelussa olevassa sääntelyssä.

Komission ehdotus maksuviivästysasetukseksi

Komissio on ehdottanut nykyisen maksuviivästysdirektiivin korvaamista maksuviivästysasetuksella, joka tiukentaisi sääntelyä. Ehdotettu sääntely puuttuisi yritysten väliseen sopimusvapauteen merkittävästi. Maksuaika olisi komission ehdotuksen mukaan pääasiassa enintään 30 päivään laskun vastaanottamisesta, jos tavara tai

22.1.2025

palvelu on toimitettu. Komissio ehdottaa myös myöhästyneestä maksusta vakiokorvausta (50 euroa ja viivästyskorke 8 % + viitekorko,) joista ei voisi luopua sekä valvontaviranomaisille erinäisiä oikeuksia.

Enemmistö jäsenmaista vastustaa ehdotusta ja kannattaa direktiiviä asetuksen sijaan sekä erilaisia joustoja maksuaikoihin. 14 jäsenmaata on kirjelmöinyt neuvoston puheenjohtajamaille viimeksi kuluneiden puheenjohtajuuskausien aikana vaatien komissiota vetäytymään ehdotuksesta. Kaupan liitto ja koko eurooppalainen kaupan ala on alusta lähtien suhtautunut kielteisesti siihen, että maksuajoille asetettaisiin poikkeuksen 30 päivän aikaraja. Syitä tähän on useampia, mutta keskeisenä ongelmana nähdään se, että liian lyhyet maksuajat johtaisivat lisääntyvään lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen suuressa osassa sekä vähittäiskauppaa että B2B-kauppaa käyviä yrityksiä. Erytisen haastava muutos olisi kausituotteita ja hitaasti kiertäviä tuotteita myyville yrityksille, koska ulos lähtevän ja sisään tulevan rahaliikenteen välillä olisi selvästi nykyistä enemmän viivettä. Maksuaikojen lyhentäminen johtaisi myös hintojen nostopaineeseen muutenkin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Viherväitteitä koskeva direktiiviehdotus

Ehdotus asettaisi tiukat reunaehdot ympäristöväitteiden ja -merkkien perustelemiselle ja todentamiselle. Kaikki nimenomaiset ympäristöväitteet ja ympäristömerkit olisi arvioitava, perusteltava ja esitettävä vaaditulla tavalla; neuvoston yleisnäkemyksessä myös mikroyritykset on sisällytetty direktiivin soveltamisalaan. Arvioinnissa elinkeinonharjoittajan olisi mm. osoitettava, että ympäristötekijät on huomioitu kattavasti ja ne ovat olennaisia tuotteen tai palvelun elinkaaren näkökulmasta ja arvioinnin olisi perustuttava laajalti tunnustettuun tieteelliseen näyttöön ja pääsääntöisesti ensisijaisesti tietoihin. Neuvoston yleisnäkemyksessä usein käytetyille väitteille esitetään yksinkertaistettua perustelumenettelyä, mutta vaarana on silti, että väitteiden esittämisen esteeksi muodostuu liian tiukat ja kustannuksia aiheuttavat todentamisvaatimukset. Ennakoon todentaminen riippumattomalla todentajalla aiheuttaa väistämättä kustannuksia elinkeinonharjoittajille. Ehdotus sisältää myös merkittäviä seuraamusehdotuksia vaatimusten laiminlyönneistä. Kaupan näkemyksen mukaan ympäristöväitteiltä ei tulisi vaatia ennakkollista todentamista. Jos on perusteltua syytä epäillä esitettyjen väitteiden todenmukaisuutta, voidaan asia selvittää jälkikäteisellä todentamisella tarvittaessa. Myyjän tulee voida käyttää valmistajan perustelemaa tai ympäristömerkkiin sisältyvää väittämää markkinoinnissa sellaisenaan ilman erillistä perustelua, moninkertaista arviointia ja todentamisvelvoitteita tulee välttää. Asetettavien sääntöjen tulee koskea yhtäläisesti eurooppalaisia sekä kolmansista maista toimivia yrityksiä, jotta ei vahvisteta entisestään epätasapuolisista kilpailuasetelmaa markkinoilla. Sääntöjen tulee olla sellaisia, että niiden yhtäläinen täytäntöönpano voidaan turvata kaikkialla sisämarkkinoilla sekä myös kolmansista maista toimivia yrityksiä silmällä pitäen. Ehdotuksen tarkoituksenmukaisuutta tulee myös tarkastella suhteessa jo hyväksytyyn ja kansallisessa täytäntöönpanovaiheessa olevaan kuluttajien vihreän siirtymän direktiiviin, joka rajoittaa jo merkittävästi viherväitteiden esittämismahdollisuuksia sekä asettaa vaatimuksia niiden perustelemiselle.

Tuotteiden kestävyyttä ja korjattavuutta sekä niiden markkinointia koskevat reunaehdot parantavat kuluttajien mahdollisuuksia tehdä ekologisia ja eettisiä kulutusvalintoja. Puuttuminen perustelemattomien ympäristöväittämien käyttöön on tervetullutta, mutta vaarana on, että asianmukainen ympäristömarkkinointi ja sitä myötä kuluttajien saatavilla oleva tieto vähenee liian tiukkojen vaatimusten vuoksi.

22.1.2025

Euroopan parlamentin ja neuvoston ehdotus asetukseksi euroseteleiden ja -metallirahojen laillisen maksuvälineen asemasta (käteisasetus) (Single Currency Package)

Komissio ehdottaa käteisen hyväksyttävyyden säätämistä pakolliseksi. Mikäli käteisen vastaanottamisesta tulee ehdotetussa muodossa pakollista, tästä aiheutuu kaupoille, palvelualan yrityksille ja julkiselle sektorille merkittäviä kustannuksia, kun käteismaksutoimintoja pitäisi tuoda miehittämättömiin myyntipisteisiin, kuten automaattikassoille, myyntiautomaatteihin ja sähköautojen latauspisteisiin sekä asiakasrajapintaan käyttökohteissa, joissa käteistä ei tällä hetkellä hyväksytä (esim. lentokoneet).

Käteisen käyttö on kuluttajakäyttäytymisen muutoksen seurauksena voimakkaasti vähentynyt. Sääntelyssä tulee välttää tilanne, jossa yritykset joutuvat rakentamaan ja ylläpitämään maksuinfrastruktuuria, jota kuluttajat eivät tosiasiallisesti käyttäisi. Muuten sääntely aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia, jotka lopulta päätyvät kuluttajien maksettavaksi. Lisäksi on syytä huomioida, että monet pk-yritykset eivät pysty kantamaan käteisen vastaanottamiseen ja rahahuoltoon liittyviä kustannuksia. Kaupan liitto katsoo, että käteisen hyväksymisvelvoitetta voi korkeintaan ulottaa välttämättömiin palveluihin.

Lainsäädäntöehdotuksessa, eikä sen vaikutusarvioissa ole kiinnitetty riittävästi huomiota käteisen käyttöön liittyviin turvallisuusnäkökohtiin. Käteisen käyttö lisää riskiä myymäläryöstöihin ja fyysiseen väkivaltaan myymälöissä ja kioskeissa, joka voi kohdistua kaupan henkilökuntaan ja asiakkaisiin. Kaupan toimialalla on paljon myymälöitä, joissa myyjä työskentelee yksin. Suomessa on viime vuosina ollut tapauksia, joissa kauppojen on toistuvien ryöstöjen takia ollut välttämätöntä kieltäytyä käteisen vastaanottamisesta kaupan työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Suomen osalta kyse on vähittäiskaupan alalla toimivien 153 000 työntekijän turvallisuudesta ja heidän työantajensa mahdollisuuksista taata turvalliset työskentelyolosuhteet, johon myös laki työnantajaa velvoittaa.

Kaupan liitto korostaa, että usealla kaupan alan yrityksellä ei ole taloudellisia edellytyksiä investoida järeisiin rahansäilytysratkaisuihin ja vartiointipalveluihin turvaamaan kaupan työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuutta sekä kaupan omaisuutta. Kauppojen tulee voida kieltäytyä käteisen vastaanottamisesta turvallisuussyistä (käteisen hyväksyminen (4 artikla) ja vastaanottamisesta kieltäytyminen (5 artikla)).

Digitaalisen tuotepassin kustannustehokas toimeenpano (Eksosuunnitteluasetuksen delegoidut säädökset)

Digitaalinen tuotepassi tuo merkittävät kustannukset kaupan alan yrityksille sekä teollisuudelle. On myös suuri riski sille, että EU:n ulkopuolisilta alustoilta ostetuista tuotteilta ei todellisuudessa vaadita vastaavia velvoitteita, mitä sisämarkkinatoimijoilta vaaditaan. Digitaalista tuotepassia koskeissa tuoteryhmäkohtaisissa säädöksissä tulee varmistaa riittävät siirtymäajat, joiden tulee olla vähintään 24 kuukautta, jotta toimitusketjussa on edellytyksiä reagoida vaatimuksiin. Lisäksi velvoitteiden tulee koskea vain rajattujen relevanttien tietojen digitalisoimista. Tuotepassin ei tule edellyttää mitään kansallisia tietoja, tai muun sääntelyn kanssa päällekkäistä sääntelyä

22.1.2025

Harjoittelun laatupuitteita koskeva direktiivi

Ehdotettu direktiivi lisäisi huomattavasti työnantajien tiedonantovelvoitteita ja vähentäisivät siten todennäköisesti yritysten, erityisesti pk-yritysten, mahdollisuuksia ja resursseja tarjota jatkossa harjoittelupaikkoja.

Asiasta on ylipäättään annettu vasta komission esitys direktiiviksi. Kaupan liiton näkemyksen mukaan direktiiviesityksestä tulisi ensisijaisesti luopua ja edetä yhteisellä suosituksella. Toissijaisesti direktiiviesityksen määräyksiä tulisi tarkastella uudelleen, jotta esimerkiksi asianomaiset kansallisten työmarkkinaosapuolten sopimien työehtosopimusmääräysten toimivaltaa sekä kansallista koulutuspolitiikkaa kunnioitetaan myös jatkossa.

3. Voimassa oleva sääntely

Hallinnollista taakkaa voi helpottaa seuraavissa voimassa olevissa sääntelyissä.

Metsäkatoasetus

Metsäkato on globaalisti aito haaste ja kaupan toimiala tukee täysin sen tavoitteita. Metsäkatoasetuksen soveltamisala on laaja ja vaikuttaa merkittävästi toimitusketjun loppupään vähittäis- ja tukkukauppiaisiin. Tuotteita hankitaan tuhansilta suorilta ja kymmeniltä tuhansilta teollisuuden tavarantoimittajilta, joista suuri osa on pk-yrityksiä. Asetuksen edellyttämä eräkohtainen jäljitettävyyys on suuri muutos kansainvälisen kaupan sopimussuhteisiin edellyttäessään koko ketjun monitorointia aiemman kahdenvälisen sopimussuhteen sijasta.

Tämä vaatii merkittäviä muutoksia kaupan tilaus- ja toimitustietojärjestelmiin. Vaatimuksenmukaisuuden osoittamiseksi on rakennettu tietojärjestelmä ja rajapinta viranomaisten ja toimijoiden due diligence-vakuutusten toimittamiseen. Se kuitenkin sisältää vain osa asetuksen vaatimista tiedoista. Alkuperää osoittavat maantieteelliset koordinaatit ja tuotannon korjuuajankohta ovat erillisenä kerättäviä tietoja.

Tämä monimutkainen kokonaisuus on ollut komission tulkintaohjeiden, koulutusvideoiden ja neuvonnan (FAQ) varassa. Koska monet kysymykset ovat jääneet vastaamatta, metsäkatoasetuksen soveltamista lykättiin 12 kuukaudella 30.12.2025/30.6.2026 saakka.

Olenaiset kauppaa koskevat tulkinnat ovat edelleen auki. Esimerkki:

FAQ Versio 3 Lokakuu 2024

- kohta 3.4. *What are the obligations of non-SME operators further down the supply chain?*
Mitkä ovat muiden kuin pk-yritysten veloitteet toimitusketjun myöhemmässä vaiheessa?
Toimittaessaan due diligence-lausuntonsa tietojärjestelmään toimitusketjussa myöhemmässä vaiheessa olevat, muut kuin pk-yritykset, voivat viitata toimitusketjussa aiemmin toteutettuun due diligence-tarkastukseen sisällyttämällä asian kuuluvan viitenumeron tuotteen asiakirjoihin. Myöhemmin toimitusketjussa olevien on kuitenkin varmistettava, että asianmukaista huolellisuutta on noudatettu ja niillä säilyy oikeudellinen vastuu, jos asetusta rikotaan.

22.1.2025

KOM tiedonanto Ohjeasiakirja metsäkatoa aiheuttamattomia tuotteita koskevan asetuksen (EU) 2023/1115 soveltamisesta (C/2024/6789)

- Liite I, Tapaus 4 – Tuotteen saattaminen markkinoille ja tuotteen asettaminen saataville markkinoille, vähittäismyyjä voi viitata toimitusketjussa aiemman toimittamaan due diligence-vakuutukseen varmistettuaan, että EUDR asetuksen vaatimukset täyttävää asianmukaista huolellisuutta on noudatettu. Vastuu vaatimuksenmukaisuuden täyttämisestä säilyy kuitenkin vähittäismyyjällä.

Metsäkatoasetus (EU) 2023/1115, art.25, Seuraamukset

- seuraamusten on käsitettävä sakot, joka oikeushenkilön osalta on vähintään 4 prosenttia toimijan tai kauppaan käyvän vuotuisesta unionin laajuisesta kokonaisliikevaihdosta niin että maksua korotetaan tarvittaessa siten, että se ylittää mahdollisen saadun taloudellisen edun;
- kansallisessa lakiesityksessä jää tältä osin vain vähän liikkumavaraa
- rangaistus voidaan määrätä siitä, että vähittäismyyjä ei ole noudattanut metsäkatoasetuksen velvoitetta kerätä ja säilyttää tietoja, asiakirjoja ja dataa, jotka osoittavat, että tuotteet ovat vaatimuksenmukaisia eivätkä aiheuta metsäkatoa.

Painava rangaistus pakottaa vähittäismyyjää tiedonkeruuseen, jota ei välttämättä saada pk-yrityksiltä. Se myös kerryttää ison massan dataa, koska tieto vaaditaan jokaiselta toimitukselta. Komission tulisi helpottaa ja yksinkertaistaa tietovelvoitteita niin, ettei jokaisesta toimituserästä vaadita due diligence-vakuutusta. Toisekseen sitä ei tulisi vaatia, jos toimitusketjussa aiempi toimija on sen jo tehnyt. Vähittäismyyjän vastuu tavaran toimittajan tai tuotantoketjun alkupään tuottajan tekemästä due diligence-selvityksestä tulisi poistaa.

Pakkaus- ja pakkausjäteasetus (PPWR)

EU:n asetus pakkauksista ja pakkausjätteestä uhkaa aiheuttaa merkittäviä kustannuksia Suomessa toimiville yrityksille. Vaikka Suomen nykyinen juomapakkausjärjestelmä on tehokkuudeltaan ja ympäristöystävällisyydeltään esimerkillinen koko Euroopan mittakaavassa, sitä olisi asetuksen takia käytännössä heikennettävä tuomalla mukaan uudelleenkäytettäviä pulloja, koska asetus edellyttää, että 10 % juomavolyymistä osalta siirrytään uudelleenkäytettäviin pakkauksiin. Toinen vaihtoehto on rakentaa näille juomapakkauksille kokonaan uusi rinnakkainen järjestelmä.

Suomen pakkausmateriaalin kierrätykseen perustuvan pantillisen juomapakkausjärjestelmän palautusasteet ovat hyvin korkeita: alumiinitölkkin palautusaste on 98 %, muovipullon 90 % ja lasipullon 99 %. Kuluttajien myymälöihin palauttamat pakkaukset kiertävät pääosin takaisin tölkeiksi ja pulloiksi. Asetuksen valmisteluvaiheessa syksyllä 2023 arvioimme uudelleenkäyttöön siirtymisen kustannuksen myymälöissä pullojen lajitteluun sekä käsittelyyn tarvittavan lisätilan ja lisätyön osalta olevan noin 40 miljoonaa euroa vuodessa ja nykyisten myyntineliöiden käyttömuutoksen investointikustannuksen olevan satoja miljoonia euroja. Juomia valmistavan teollisuuden kertainvestointitarpeeksi panimot arvioivat olevan satoja miljoonia euroja ja paluukuljetuksen lisäkustannukseksi vuosittain 80 miljoonaa euroa. Tässä arviossa eivät ole mukana vielä pienpanimoille eivätkä mehujen valmistajille aiheutuvat investointikustannukset. Kustannusten lisäksi asetuksen edellyttämä siirtymisen tuo mukanaan merkittäviä ympäristöhaittoja liikennesuoritteiden, energian, veden, pesuaineiden ja tilankäytön lisääntyessä.

22.1.2025

Asetuksen artiklan 29 kappaleen 18 mukaan komissiolla on mahdollisuus hyväksyä poikkeuksia juomapakkaus-
ten uudelleenkäyttövaatimukseen taloudellisista ja ympäristöllisistä syistä. Nämä syyt täytyvät Suomen lisäksi
myös muissa Pohjoismaissa, joissa on käytössä saman tyyppisiä vakiintuneita ja hyvin toimivia kierrätykseen
perustuvia pantillisia juomapakkausjärjestelmiä.

Komission tuleekin yhdessä Pohjoismaiden kanssa todeta kyseisessä artiklassa mainittujen poikkeusten edelly-
tysten täyttyvän. Komission tulee pikaisesti käyttää sille delegoituja valtuuksia, jotta näiden tehokkaiden juo-
mapakkausjärjestelmien toimintaa voidaan häiriintymättä jatkaa Pohjoismaissa.

Rakennusten energiatehokkuus-direktiivin (EPBD) päivitys

Latauspisteiden rakentaminen etenee Suomessa hyvää vauhtia markkinaehtoisesti. Direktiivin vaatimukset
kiinteistökohtaisista latauspaikkamääristä ja valmiuksista niiden rakentamiseksi on saatava järkeviksi. Tämä
saavutetaan rakentamalla mm. kaupan tai julkisten rakennusten yhteyteen järkevä määrä tarpeeksi suuren
kapasiteetin latausasemia. Pelkkä matemaattinen vaatimus tietystä määrästä latauspaikkoja suhteessa parkki-
paikkojen määrään ei palvele kokonaisuutta vaan pakottaa rakentamaan matalatehoisia latauspaikkoja, joilla
ei saavuteta mitään hyötyä tai vastaavasti vähentämään parkkipaikkojen määrää esimerkiksi julkisten raken-
nusten yhteydestä.

Direktiivin vaatimukset pyöräparkkeihin liittyen tulee poistaa turhina ja tarpeettomina. Niillä ei myöskään ole
vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

Rakennusten energiatehokkuusvaatimukset eivät saa ajaa yrityksiä ja yhteisöjä remontoimaan pakon edessä
ilman liiketaloudellista hyötyä yksinomaan remontoimisen vuoksi.

EPBD:n on sallittava jäsenmaille kansallisia soveltamisen mahdollisuuksia niiden erilaisista rakennuskannoista,
olosuhteista ja ilmastosta johtuen.

Jäsenmaiden tulee myös itse voida päättää keinoista, joilla energiatehokkuusvaatimukset saavutetaan ilman
Komission liian tarkkaa säätelyä. Jäsenmaissa jo tehty energiatehokkuustyö on voitava ottaa kansallisesti huo-
mioon. Rakennuskohtaisten energiatehokkuusvaatimusten sijaan olisi asetettava laajempia, koko rakennus-
kanta koskevia tavoitteita.

Edellä mainitut eivät liudenna Direktiivin ”energiatehokkuus ensin”- tavoitteita mutta mahdollistavat rationaa-
lisemman ja kustannustehokkaamman toimeenpanon jäsenmaissa.

Yritysten kestävyysraportointidirektiivi (CSRD)

CSRD:n merkittävä yksinkertaistaminen välttämätöntä yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi. Esimer-
kiksi yrityskoon mukaan 20–80 kpl pakollista datapistettä, loput vapaaehtoisia. Täytäntöönpanoon saatava li-
sääaikaa (2 vuotta) ja selvitettävä päällekkäisyyksiä raportointivaatimuksissa (raportoi vain kerran). Raportointi
valuu väkisin ketjussa alaspäin ja säätely kuormittaa pieniä ja keskusuuria yrityksiä kohtuuttomasti.

22.1.2025

Yritysvastuudirektiivi (CSDDD)

Säätelyn harmonisointi muiden EU-maiden kanssa ensisijaisen tärkeää hallinnollinen taakka huomioiden. Kyse on globaaleista toimitusketjuista eikä raportointia ole mahdollista tehdä maakohtaisesti. Säätelyn selkeys yritysten kannalta ensisijaisen tärkeää, jotta syntyy käsitys siitä, mikä on riittävää, ja jotta hallinnollista taakkaa ei kasvateta tarpeettomasti. Myös realismi tulee ottaa huomioon, sillä direktiivi on niin ylätasolla. Säätely tuo mm. pk-yritykset soveltamisen piiriin, joten realismi tulee huomioida tietojen saatavuuden ja vaadittavien toimenpiteiden osalta.

Hiilirajamekanismi (CBAM)

Hiilirajamekanismi edellyttää yrityksiä raportoimaan mekanismin alaisten tuotteiden tuotannon aikaiset todelliset hiilidioksidipäästöt ja mikäli niitä ei ole saatavissa, on perusteltava (esim. s-postikirjeenvaihdolla tms.), miksi käytetään edelleen komission antamia oletusarvoja. Tämä perustelu lisää yritysten hallinnollista taakkaa. Todellisia päästötietoja voi olla todella vaikea saada. Komission ajatus siitä, että vuoden 2026 alusta käytössä olevat korkeat oletusarvot helpottaisivat yrityksiä saamaan tuotannon todellisia päästötietoja ei ole reilu. Jos päästötietoja ei saa, niitä ei saa, eikä siitä tulisi rangaista. Raportoinnissa tulee voida käyttää myös vuoden 2026 alusta matalampia, lähempänä todellisia arvoja olevia oletusarvoja.

Hiilirajamekanismi olisi implementoitava kaikissa Unionin jäsenmaissa samalla tavalla, nyt vaikuttaa siltä, että Suomessa tulkinta on muita jäsenmaita tiukempaa.

Kemikaalisääntely

Kemikaalilainsäädännön toimeenpanoon kuuluvien muutosten siirtymäaikojen tulisi olla 18–24 kuukautta. Hyllyssä ja varastossa olevat tuotteet pitäisi voida myydä loppuun ilman etikettien vaihtamista.

Kaupan yrityksiin kohdistuvat tieto- ja raportointivelvoitteita tulee keventää.

- Uuden mikromuovirajoituksen edellyttämän raportoinnin tulee olla myös pienille yrityksille helppoa. Tulee luoda systeemi, jossa tietovaatimukset voi kohtuullisella työllä täyttää, eikä ilmoittaminen edellytä erityisosaamista työkalun käytöstä (IUCLID).
- SCIP-tietokannasta tulee luopua ja varata resurssit digitaalisten tuotepassien vaatimaan kehitystyöhön ja valmisteluun komissiossa ja yrityksissä.
- CLP-asetuksen mukaan kivijalkakauppaa ja verkkokauppaa pitäisi koskea sama kaupan poikkeus myrkytystietokeskusilmoitusten tekemisestä asiakkaan toiveiden mukaan säilytettävien maalien myynnissä. ECHAN ohjetta pitää muuttaa, koska se vaatii kauppaa tekemään ilmoitukset verkkokaupasta. Viranomaisen valvoo ohjeen perusteella.
- CLP-asetuksen viimeisin muutos (2024/2865) edellyttää kemikaalin pakkausmerkintöjen muuttamista kuuden kuukauden sisällä siitä, kun tiukempi luokitus tulee toimijan tietoon. Kuusi kuukautta on aivan liian lyhyt aika laittaa muutos toimeen. Olisi kohtuullista ja loogista soveltaa samaa siirtymäaikaa kuin harmonisoiduille luokituksille, eli 18 kk.
- CLP-asetuksen muutoksessa on uusi vaatimus antaa varoitusetiketti aina tankkauksen yhteydessä kiinnitettäväksi sellaisiin kanistereihin, jotka kuluttaja täyttää itse huoltoasemalla polttoaineella. Vaatimus

22.1.2025

on käytännön toteutuksen näkökulmasta monella tapaa toimimaton, etelästä pohjoiseen jo pelkästään vaihtelevien sääolosuhteiden takia. Vaarakommunikaatio paranee huomattavasti jo pumpuille tulevilla pysyvillä merkinnöillä. Kanisterien osalta olisi hyödynnettävä digitaalisia mahdollisuuksia (esim. QR-koodi).

Hintamerkintädirektiivi

Hintamerkintädirektiivin muutos muutama vuosi sitten johti merkittäviin tulkintaepäselvyyksiin, vaihteleviin käytäntöihin eri jäsenmaissa sekä lisätyöhön yritysten näkökulmasta. Direktiivin 6 a artiklan, jossa säädetään alimman hinnan ilmoittamisvelvollisuudesta, tavoite on kannatettava. Kuluttajien ei tule joutua harhaanjohtetuiksi hinnanalennusilmoittelun yhteydessä. Valitettavasti artiklan sanamuoto on epäselvä ja sen tulkinta on johtanut siihen, että yritykset ovat joutuneet luopumaan useista aivan tavanomaisista ja kuluttajille ymmärrettävistä markkinointikäytännöistä ja samalla hinnanalennusmarkkinointiin on tullut uusia piirteitä, jotka pahimmillaan selkeyden sijaan lisäävät epäselvyyttä hintojen suhteen sekä vaikeuttavat kuluttajien mahdollisuuksia hintatietojen ymmärtämiseksi. Hinnanalennusilmoituksia koskevan sääntelyn tulisi olla täysin yhdenmukaista kaikissa jäsenmaissa, jotta välttyttäisiin sisämarkkinoiden fragmentaatiolta ja lisääntyneiltä hallinnollisilta kustannuksilta yrityksille. Hinnanalennusilmoituksia koskevan sääntelyn ei tulisi tarpeettomasti rajoittaa yritysten mahdollisuuksia erilaisten markkinointikäytäntöjen käyttämisessä. Harhaanjohtavaan tai totuudenvastaiseen menettelyyn pystytään tarvittaessa puuttumaan kuluttajansuojalainsäädännön yleisillä säädöksillä hintamerkintädirektiivin 6 a artiklan kaltaisen sääntelyn sijaan.

Hintamerkintädirektiivin 6 a artikla tarvitsee vähintäänkin tuekseen nykyistä parempaa yhteistyötä eri jäsenmaiden valvontaviranomaisten välillä yhdenmukaisen tulkinnan aikaansaamiseksi. Tämän lisäksi tarvitaan komissiolta tarkempaa ohjeistusta erilaisten markkinointikäytäntöjen osalta. Jäsenvaltioiden toisistaan poikkeavista lainsäädäntöratkaisuista tulisi olla saatavilla keskitetysti päivitettyä tietoa, jotta yritykset pystyisivät paremmin huolehtimaan veloitteiden noudattamisesta sisämarkkinoilla toimiessaan.

Kuluttajansuojalainsäädännön tarkastelu

Eurooppalaista kuluttajansuojasääntelyä on kahdella edellisellä parlamenttikaudella päivitetty laajamittaisesti. Esimerkiksi tavarankaupan sääntöjä, verkkokauppojen esteettömyyttä, hintailmoittelun ja muun markkinoinnin reunaehdoja ja myyjän tiedonantovelvoitteita on täsmennetty ja samalla lisätty. Oman kokonaisuutensa muodostavat kestävästä kulutuksesta tukevat direktiiviehdotukset. Sääntely on kuitenkin ollut pisteittäistä, eikä mahdollisuuksia kuluttajansuojan virtaviivaistamiseen ole tarkasteltu avoimesti.

Vaikka yksittäiset myyntikanavasta ja sopimuksen kohteesta riippuvat säännöt, kuten oikeus sopimuksen peruuttamiseen etäkaupassa, ovat tulevaisuudessakin tarpeellisia, vaatimukset kuluttajille annettavista lisätiedoista tai palveluiden teknisestä toteutuksesta, esimerkiksi peruutuspainikkeesta, ovat tunnusomaisia verkkokaupalle. Digitaaliseen kauppaan kohdistuvat ylimääräinen sääntelytaakka voi jarruttaa sen kehitystä tarpeettomasti. EU-lainsäädännön määräykset koskien kuluttajille annettavia, pakollisia tietoja ovat nykyisin hyvin monimutkaisia. Lainsäädäntö edellyttää etenkin verkkokaupassa (etämyynnissä) varsin mittavien tietojen antamista ennakoon kuluttajalle. Kuluttajien on jo vaikea ymmärtää annettua tietoa sekä ennen kaikkea löytää valtavasta tietomäärästä kaikkein merkityksellisimmät asiat. Myös yritykset kaipaavat enemmän joustavuutta

22.1.2025

tietojen toimittamisen suhteen, niin määrän kuin esittämistapojenkin osalta. Selkeä, ymmärrettävä ja olennaiseen keskittyvä tieto vahvistaa kuluttajaluottamusta ja vähentää epäselvyyksiä sekä erimielisyyksien syntyä.

Kestävän kulutuksen valtavirtaistuminen edellyttää, että kaikki toimijat – myös kuluttajat – osallistuvat työhön. Valmistajiin, maahantuojiin ja vähittäismyyjiin kohdistuvia velvoitteita onkin lisätty merkittävästi, mutta kuluttajien valintojen ohjaamiseen on tähän asti kiinnitetty liian vähän huomiota.

Kaupan alan toimijat kokevat kestävän kulutuksen edistämisen yhdeksi haasteeksi sen, että kuluttajat eivät käytä, hoida tai huollata tavaroita asianmukaisesti, jolloin ne kuluvat tarkoitettua nopeammin ja mahdolliset viat on vaikeampi korjata. Etämyynnin ongelma on tuotepalautusten suuri määrä, mistä aiheutuu päästöjä, pakkausjätettä, hävikkiä ja muita ylimääräisiä kustannuksia.

Komission tulisi toteuttaa toimivuustarkastelu tavarankaupan, erityisesti etämyynnin, tiedonantovelvoitteista. Toimivuustarkastelussa tulisi keskittyä yhtäältä eri tietojen keruun ja ilmoittamisen aiheuttamaan hallinnolliseen taakkaan ja toisaalta niiden hyödyllisyyteen kuluttajille. Lisäksi olisi tarpeen käynnistää arviointi kuluttajansuojasääntelyn kattavan päivityksen tarpeesta, edellytyksistä ja toteutusvaihtoehdoista. Arvioinnin keskiössä tulisi olla yritysten velvoitteiden yhdenmukaistaminen tavaroiden tai palveluiden luonteesta, myyntikanavasta ja yrityksen sijaintipaikasta riippumatta ja mahdollinen keventäminen tavalla, joka ei vaaranna kuluttajansuojan korkeaa tasoa. Uusia kuluttajansuojaa tiukentavia lainsäädäntöehdotuksia tulisi antaa vain erittäin painavista syistä.

Kestävää kulutusta ja kiertotaloutta voitaisiin edistää asettamalla käytettyjen ja kunnostettujen tavaroiden yleiselle vaatimustenmukaisuudelle, esimerkiksi myyntipakkaukselle ja mukana toimitettaville varusteille, uusia tavaroita matalammat kriteerit tuoteturvallisuus huomioiden. Lisäksi rajoittamalla etämyyntisopimuksen peruuttamisoikeutta voitaisiin vähentää väärinkäytöksiä, esimerkiksi sallimalla myyjän kieltäytyä sopimuksen tekemisestä tai toimituskustannusten palauttamisesta kuluttajalle, joka toistuvasti peruuttaa sopimuksen ja palauttaa tavarat.

Lisäksi tulisi selvittää, voidaanko myyjän virhevastuun tai muiden kuluttajaan kohdistuvien velvollisuuksien määrittelyssä ottaa nykyistä paremmin huomioon se, että kuluttaja on laiminlyönyt tavarankäyttö-, hoito- tai kunnossapito-ohjeiden noudattamisen.

Palkka-avoimuusdirektiivi

Direktiivi voisi merkittävästi lisätä pk-yritysten raportointivelvollisuuksia ja hallinnollista taakkaa. Artiklan kohta 6.2 jättää jäsenvaltioille mahdollisuuden jättää alle 50 työntekijän yritykset tiettyjen tiedonantovelvollisuuksien ulkopuolelle. Direktiivissä tulisi tasapuolisen kohtelun nimissä selkeämmin todeta, että kyseiset velvollisuudet eivät koske alle 50 työntekijän yrityksiä, eikä jättää asiaa jäsenvaltioiden päätettäväksi. Direktiivin 9 artikla sisältää huomattavia raportointivelvollisuuksia vähintään 100 työntekijää työllistävillä yrityksille. Direktiivin velvoitteiden on määrätty tulevan voimaan portaittain siten, että yli 149 työntekijän yrityksille velvoitteet astuvat aikaisemmin voimaan, ja toisaalta raportointiväli vaihtelee yrityksen koon mukaan 100–250 työntekijän yrityksissä. Kyseessä on joka tapauksessa merkittävä hallinnollisen taakan lisääntyminen, mistä syystä 250–100 työntekijän yrityksille on säädetty hieman toisistaan eroavia raportointivelvollisuuksia. Tästä syystä raportointivelvoitteen ulkopuolelle olisi kokonaan tullut jättää alle 250 työntekijän yritykset.

22.1.2025

Direktiivin 19 artikla määrittää periaatteet ja velvollisuudet saman tai samanarvoisen työn todistamiselle. Arvioinnin laajentaminen hypoteettisiin verrokkiryhmiin menee liian pitkälle työnantajien vaikutuspiirin ulkopuolelle. On tärkeää rajoittaa työnantajien velvollisuutta arvioida, ovatko työntekijät verrannollisessa tilanteessa työnantajien hallinnassa oleviin olosuhteisiin. Artiklaa tulisi täsmentää niin, että työnantajien velvollisuus arvioida saman tai samanarvoisen työn kriteeriä rajoittuu saman yrityksen tai organisaation palveluksessa oleviin työntekijöihin.

Tavaralahjoitusten alv

Kaupan alan kiertotaloutta olisi mahdollista edistää kannustamalla kauppiaita lahjoittamaan myymättä jääneet sekä esittelykappaleina toimineet hyväkuntoiset vaatteet, jalkineet, elektroniikka ja muut tavarat hyväntekeväisyyteen. Jotta ympäristötavoitteisiin voidaan päästä ja kiertotalouden toteutumista tukea, täytyy lainsäädännön olla mahdollisimman yksinkertaista. Nykytilanteessa verotus kuitenkin asettaa lahjoituksille taloudellisen kynnyksen.

Kaupan on suoritettava tavaroiden lahjoituksista arvonlisäveroa tavaraan soveltuvan alv-kannan mukaisesti. Veron takia kaupalle syntyy taloudellinen kynnyksen lahjoittaa tavaroita hyväntekeväisyyteen. Lahjoituksista suoritettava arvonlisävero ei kannusta kauppiaita lahjoittamaan hyväntekeväisyyteen, siksi tavaralahjoitukset tulee vapauttaa arvonlisäverosta.

EU maissa lahjoitusten arvonlisäverokäsittely vaihtelee. Osa EU-maista sallii kauppoille verottomat lahjoitukset. Näitä maita ovat muun muassa Belgia, Italia ja Ranska. Joissain verottomat lahjoitukset sallivissa EU-maissa lahjoitusten kynnyksen on nostettu kaupalle kohtuuttoman korkeaksi hallinnollisten raportointivelvoitteiden vuoksi. Verottomuutta toteutettaessa on tärkeää, että kauppojen lahjoituskynnystä ei nosteta lisäämällä lahjoitukseen liittyvää hallinnollista taakkaa esimerkiksi uusilla ilmoitusvelvollisuuksilla tai raporteilla.

Koska lahjoituksiin liittyvän alv-vapautuksen ehdot vaihtelevat EU-maittain, olisi sääntelyä yhtenäistettävä EU-tasolla. Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö lahjoitusten arvonlisäveron poistamisesta auttaisi EU-maita löytämään yhtenäisiä ratkaisuja ja soveltamaan sääntöjä tasapuolisesti. Tämä tukisi EU:n kestävän kehityksen ja kiertotalouden tavoitteita.

22.1.2025

Yhdyskuntajätevesidirektiivi (UWWTD)

Yhdyskuntajätevesidirektiivi uhkaa tuoda mm. lääkkeitä ja kosmetiikan markkinoille saattajille ja kaupan toimijoille suuria kustannuksia, kun näitä toimijoita veloitetaan maksamaan tehokkaammat yhdyskuntavedenpuhdistusjärjestelmät laajennetun tuottajavastuujärjestelmän kautta. Sääntely heikentää eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä varsinkin, kun EU:n ulkopuoliset etäkaupat välttävät jo nykyisin tuottajavastuukustannukset. Lisäksi sääntely tuo raskaita raportointivelvoitteita yrityksille.

Osana sääntelyn sujuvoittamistyötä komission tulisi tarkastella keinoja keventää yhdyskuntajätevesidirektiivin hallinnollista taakkaa ja kustannuksia aiheuttavia velvoitteita. Lähtökohtaisesti yhdyskuntajätevesien puhdistus on yhteiskunnan perustoimintoja ja julkisen sektorin vastuulla. Näin tulisi olla myös jatkossa.

Lisätiedot:

Edunvalvontajohtaja Simo Hiilamo, 050 350 7564, simo.hiilamo@kauppa.fi

Johtava asiantuntija Tiina Vyyryläinen, 050 606 74, tiina.vyyrylainen@kauppa.fi